

अपयतां प्रविद्धांसौ यथा यथास्य अयणं तथा तथा”
इति । योऽयम् ‘अग्निगु’नामकः देवः यस्य ‘अपापनामकः’ तौ
‘उभौ’, ‘देवानां’, मध्ये ‘शमितारौ’ विश्वसन्स्य कर्त्तारौ, ‘तौ’
उभौ, ‘इमं पशुं’, ‘अपयतां’ अयणं पाकं कुरुतां । कीदृशौ
‘यथा यथास्य अपणं तथा तथा प्रविद्धांसौ’ येन येन प्रकारे-
णास्य पशोः अयणं भवति तं तं प्रकारं प्रकर्षेण जानन्तौ ।

अत्र मीमांसा । नवमाध्यायस्य तृतीयपादे चिन्तितम् ।

अविकारो विकारो वा स्यान्मेधपतिशब्दयोः ।

विकारे स्वामिदेवार्थं एकार्थं वान्तिमेऽपि किम् ॥

स्वाम्यर्थं देवतार्थं वा स्यादन्याय्यत्वतोऽग्रिमः ।

अर्थसत्त्वाद्विकारोऽत्र द्वावर्थौ शब्दयोर्द्वयोः ॥

मन्त्रैक्यादर्थं एकोऽत्र स्वाम्यस्मिन् ज्याययाब्दिता ।

देवार्थाशीर्द्देव एकोऽधिष्ठाने द्वे द्विधेरणं ॥

अग्निगुप्रैषानि गदस्यादाविदमान्नायते । ‘दैव्याः शमितार
उत मनुष्या आरभध्वं । उपनयत मेध्या दुरः । आशासाना
मेधपतिभ्यां मेधमिति’ । शाखान्तरे मेधपतये मेधमिति । अय-
मर्थः । ‘शमितारः’ पशुघातिनः, द्विविधाः, ‘दैव्या मनुष्याश्च’,
तानुभयान्, सम्बोध्य होता कर्त्तव्यविशेषानिर्दिशति । प्रारम्भः
कर्त्तव्यः, मेधो यज्ञः तद्योगात् दुरःपदार्थान् हिंसाहेतुन्
इहानयत । किं कुर्वन्तः ; यज्ञपतिभ्यां यज्ञपत एवायज्ञ-
माशासाना इति तत्रैकवचनान्तस्य द्विवचनान्तस्य मेधपति-
शब्दस्य बहुपशुयुक्तासु विकृतिष्वनूह ऊहो वेति संशयः ।